

Р.В. Плотнікова, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

С.С. Андрєєва, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сьогодні поступово збільшується актуальність питань модернізації й удосконалення вищої освіти. Вирішення питань повинно ґрунтуватись на основі впровадження нових підходів на основі планування й організації навчального процесу у ЗВО, покращанню методичного й матеріально-технічного забезпечення навчальних дисциплін. Аналіз інноваційних педагогічних технологій дозволяє визначити, що в основному вони представлені сукупністю форм, методів і засобів навчання, виховання й управління, що привносить суттєві зміни в результат навчально-виховного процесу, визначає найбільш раціональні й ефективні способи досягнення кінцевих освітньо-культурних цілей. Слід зазначити, що дані технології зорієнтовані на окреслену мету, методи, принципи й прийоми оптимізації освітнього процесу.

Сучасний підхід у навчанні студентів потребує орієнтованої технології навчання, що визначено провідною парадигмою реформування й удосконалення сучасної освіти. Метою професійної підготовки спеціаліста в системі вищої освіти є навчання і виховання особистості, яка була б наділена не лише фаховими знаннями й вмінням, але могла б самостійно вирішувати складні політичні, економічні, соціальні, культурні та інші питання сучасного суспільства.

Однією з важливих складових впровадження особистісно орієнтованої технології є процес психолого-педагогічної допомоги людині в становленні її суб'єктивності, соціалізації, життєвому самовизначенні; створення умов для виховання і навчання моральної, спрямованої на самовдосконалення особистості. Завданнями особистісно орієнтованого підходу в навчанні є: розкриття та розвиток індивідуальних пізнавальних здібностей кожної особистості, що є важливим критерієм успішності даного підходу; максимальне ініціювання, запровадження індивідуального теоретичного чи практичного досвіду; допомога особистості у самореалізації;

Згідно з літературними даними особистісно-орієнтований підхід потребує виконання таких вимог: психологічні: розвивати зворотний

зв'язок від студентів, формувати розуміння відповідальності за власний вибір; методичні: гармонізувати необхідність та цілі виховання, навчання з його можливостями й вимогами; забезпечувати особистий контакт студента і викладача; культивувати діалогічні форми педагогічної взаємодії, дискусії, обґрунтування позицій; професійно-педагогічні: створювати ситуації особистісного вибору; здійснювати діяльність з використанням інноваційних форм.

Навчально-виховний процес, що базується на особистісно орієнтованому підході, вимагає від усіх учасників дотримання визначених принципів: принцип значущості людини; принцип самоусвідомлення, що сприяє формуванню нових перспектив; принцип продукування моральних знань; принцип забезпечення свободи вибору; принцип особистісного впливу педагога. Особистісно орієнтована технологія навчання складається з особистісно орієнтованих ситуацій, опинившись в яких, студент повинен шукати сенс, пристосувати їх до своїх інтересів, дати критичну оцінку.

У процесі викладання дисциплін доцільним є використання різноманітних методів і форм організації навчальної діяльності, що дозволить розкрити суб'єктний досвід студентів; створення атмосфери зацікавленості кожного студента; стимулювання студентів до висловлювань, використання різних способів виконання завдань; використання на заняттях опорних схем, мультимедійних презентацій, що дозволяє студентам вибрати найбільш значущі для них види та форми навчального змісту; створювати умови для зміни ролі студента в навчанні шляхом перетворення його з об'єкта в суб'єкт даного процесу, надання навчально-виховному процесу необхідної гнучкості; сприяння запровадженню принципу індивідуалізації навчання, що дозволяє акцентувати увагу на формуванні знань, умінь і навичок та творчих здібностей; заохочення намагань студентів знаходити власний спосіб виконання завдань, аналіз способів роботи інших студентів на заняттях, вибір та використання найраціональніших підходів; створення на заняттях педагогічних ситуацій спілкування, що дає можливість кожному студенту виявити ініціативу, самостійність, вибірковість у способах роботи; створення ситуацій для природного самовираження особистості; врахування інтересів, можливостей, рівнів засвоєння навчального матеріалу кожного студента при видачі завдань для самостійної та індивідуальної роботи.

Таким чином, використання та формування особистісного підходу є важливою складовою у закладах вищої освіти та потребує удосконалення.